

Forskrift om endring i forskrift om utførelse

Trenger du av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende brukerveiledning? **tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid)**

Få svar på ofte stillede spørsmål her (FAQ)

Dato FOR-2013-12-30-1725
 Departement Arbeidsdepartementet
 Publisert 2014 hefte 1 s 11
 Krafttredelse 01.01.2014

Endrer FOR-2011-12-06-1357
 Gjelder for Norge

Send en e-post til support@lovdata.no
 LOV-2005-06-17-62-§1-3, LOV-2005-06-17-62-§1-4, LOV-2005-06-17-62-§3-1, LOV-2005-06-17-62-§3-2, LOV-2005-06-17-62-§4-1, LOV-2005-06-17-62-§4-4, LOV-2005-06-17-62-§4-5

Send oss en klageklipp kl. 14.45

Send oss en tilbakemelding
 Rettet Journalnr 2013-1508

Korttittel Endr. i forskrift om utførelse av arbeid

Hjemmel: Fastsatt av Arbeidsdepartementet 30. desember 2013 med hjemmel i lov 17. juni 2005 nr. 62 om arbeidsmiljø, arbeidstid og stillingsvern mv. (arbeidsmiljøloven) § 1-3 tredje ledd, § 1-4 første ledd, § 3-1 siste ledd, § 3-2 siste ledd, § 4-1 siste ledd, § 4-4 siste ledd og § 4-5 sjette og syvende ledd.

Vi gjør oppmerksom på at meldingen ikke vil bli besvart.

I forskrift 6. desember 2011 nr. 1357 om utførelse av arbeid, bruk av arbeidsutstyr og tilhørende tekniske krav (forskrift om utførelse av arbeid) gjøres følgende endringer:

(Lovdata kan dessverre ikke svare på spørsmål angående juridiske problemer. Lovdata kan heller ikke bidra med å tolke regelverket eller finne frem til rettsregler som passer i et bestemt tilfelle. Kontakt den offentlige etaten spørsmålet gjelder, eventuelt advokat eller rettshjelper hvis du har behov for slik bistand.)

Bestemmelsene i kapittel 26 om sikkerhet og helse ved arbeid under vann eller økt omgivende trykk, gjelder ikke:

- vernepliktige og militære tjenestemenn i Forsvaret som utfører dykkevirksomhet som militær aktivitet
- tjenestemenn i politiets beredskapstropp når dykkingen utøves i tjenesten
- forskere og helsepersonell som arbeider i trykkammer.

§ 1-4 nr. 4 skal lyde:

4) arvestoffskadelige kjemikalier:

- stoffer som oppfyller kriteriene for å klassifiseres som arvestoffskadelige (mutagene) i forskrift 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, eller etter forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP),
- stoffblandinger som er sammensatt av ett eller flere av stoffene som nevnt i første strekpunkt, når konsentrasjonen av ett eller flere av stoffene oppfyller de krav til konsentrasjonsgrenser for klassifisering av en stoffblending som arvestoffskadelig i

forskrift 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, eller etter forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP),

§ 1-4 nr. 29 første punktum skal lyde:

29) *kreftfremkallende kjemikalier og prosesser*: kjemikalier som oppfyller kriteriene for klassifisering som kreftfremkallende i forskrift 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, eller etter forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP),

§ 2-1 andre ledd første punktum skal lyde:

Stoffkartoteket skal for de tre gruppene som nevnes nedenfor, inneholde følgende informasjon:

Gruppe 1) For kjemikalier som omfattes av artikkel 31 og vedlegg II i forordning (EF) nr. 1907/2006 om REACH, skal det foreligge et sikkerhetsdatablad med eventuelle vedlegg iht. forskrift 30. mai 2008 nr. 516 om registrering, vurdering, godkjenning og begrenning av kjemikalier (REACH-forskriften).

Innledningen i § 2-1 andre ledd andre punktum skal lyde:

Gruppe 2) For farlige kjemikalier som ikke omfattes av gruppe 1 og 3, skal det foreligge et informasjonsblad som minst skal inneholde følgende opplysninger:

Overskriften til § 3-6 skal lyde:

§ 3-6. *Informasjon til arbeidstakerne om resultatene av måling av forurensing i arbeidsatmosfæren*

§ 3-14 skal lyde:

§ 3-14. *Sand og annet blåsemiddel*

Sand og annet blåsemiddel som skal brukes til sandblåsing skal være i samsvar med kravene i forskrift om tiltaks- og grenseverdier.

Overskriften til § 3-20 skal lyde:

§ 3-20. *Helseundersøkelse av arbeidstakere som kan utsettes for farlige kjemikalier*

§ 3-20 tredje ledd første punktum skal lyde:

Helseundersøkelsen skal utføres av kompetent lege før arbeidstakeren begynner arbeidet med farlige kjemikalier, og deretter med regelmessige mellomrom.

§ 4-9 første ledd første punktum skal lyde:

Dersom grenseverdien i forskrift om tiltaks- og grenseverdier overskrides, skal arbeidsgiveren straks søke etter årsakene til overskridelsen og umiddelbart iverksette forebyggende tiltak og vernetiltak for å bedre situasjonen.

§ 4-13 andre ledd første punktum skal lyde:

Helseundersøkelse skal utføres av kompetent lege, og foretas før arbeidstakerne settes til arbeid hvor de kan bli eksponert for støv med asbestfiber.

Ny § 5-3 skal lyde:

§ 5-3. *Opplæring i varmt arbeid*

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakere som utfører varmt arbeid, og verneombudet får opplæring i

b) arbeidsmetoder

b) bruk av arbeidsutstyr

c) bruk av personlig verneutstyr.

Ny § 5-4 skal lyde:

§ 5-4. *Informasjon om risikoen ved varmt arbeid*

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakere som utfører varmt arbeid og verneombudet får løpende informasjon om

- a) helsefarer og ulykkesrisiko
- b) nødvendige vernetiltak
- c) resultater fra målinger av arbeidsatmosfæren
- d) hvilke særskilte tiltak som til enhver tid er satt i verk.

Nåværende § 5-3 blir § 5-5 og skal lyde:

§ 5-5. *Planlegging og iverksetting av tiltak ved varmt arbeid*

Arbeidsgiver skal planlegge arbeidsoperasjoner hvor det nyttes varme (varmt arbeid). Ved planleggingen skal man i størst mulig grad unngå arbeid i trange rom eller situasjoner hvor det er vanskelig å oppnå tilstrekkelig ventilasjon.

Varmt arbeid skal ikke utføres i rom hvor det finnes damper av klorerte løsemidler.

Overflatebehandling, arbeidsmetoder, tilsettmateriale, rengjøring m.m. skal velges slik at luftforurensningen, så langt det er praktisk mulig, reduseres.

Det må dokumenteres at slike forhold er vurdert som grunnlag for nødvendige tiltak, herunder valg av verneutstyr.

Arbeidsgiver skal sørge for at arbeidstakere som utfører varmt arbeid er vernet mot skadelig stråling, farlig elektrisk spenning, sprut mv.

Nåværende § 5-4 til § 5-6 blir § 5-6 til § 5-8.

§ 6-4 siste ledd oppheves.

§ 6-11 tredje ledd første punktum skal lyde:

Egnet helseundersøkelse skal utføres av kompetent helsepersonell før arbeidstakeren kan bli eksponert for biologiske faktorer, og deretter med regelmessige mellomrom.

Ny § 8-1 skal lyde:

§ 8-1. *Opplæring i arbeid ved avløpsanlegg*

Personer som arbeider ved avløpsanlegg skal ha opplæring i organisering av arbeidet, arbeidsteknikk og valg og bruk av hjelpemidler. Opplæringen skal kunne dokumenteres.

Nåværende § 8-1 til § 8-4 blir § 8-2 til § 8-5.

§ 10-4 andre ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal særlig sørge for at arbeidstakerne får løpende informasjon om

- a) farer de er utsatt for ved å bruke arbeidsutstyret, blant annet farer ved uregelmessigheter som kan oppstå
- b) hvilke forholdsregler de erfaringsmessig må ta ved bruk av arbeidsutstyret
- c) farer som skyldes arbeidsutstyr i nærheten
- d) farer som skyldes endring av arbeidsutstyr i nærheten.

§ 10-4 tredje ledd oppheves.

§ 10-11 skal lyde:

§ 10-11. *Fare fra gjenstander som faller eller slynges ut*

Arbeidsutstyr som medfører fare på grunn av fallende gjenstander eller utslyngning av deler, skal være utstyrt med egnede sikkerhetsinnretninger som gir vern mot den fare det gjelder.

§ 14-3 skal lyde:

§ 14-3. *Opplæring der arbeidstaker kan utsettes for støy eller mekaniske vibrasjoner*

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakere som kan utsettes for støy eller mekaniske vibrasjoner, og verneombudet får opplæring om

- a) trygge arbeidsmetoder som minsker eksponeringen og risikoen for helseskade
- b) når det er behov for å bruke hørselsvern og hvordan det skal brukes.

§ 14-4 andre ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakerne og verneombudet får løpende informasjon om

- a) risikovurderingen som er foretatt og tiltakene som er satt i verk
- b) tiltaks- og grenseverdiene for eksponeringen
- c) måleresultatene
- d) risikoen knyttet til støy og vibrasjoner, hvordan tegn på skader kan oppdages og hvordan de skal rapporteres
- e) under hvilke vilkår de har rett til helseundersøkelse og formålet med undersøkelsen
- f) risikoen for helseskade som bruken av arbeidsutstyret kan medføre.

Overskriften til § 14-11 skal lyde:

§ 14-11. *Helseundersøkelse av arbeidstakere som kan utsettes for hørselsskadelige arbeidsforhold*

§ 14-11 fjerde ledd skal lyde:

Helseundersøkelsen skal utføres av, eller under kontroll av kompetent lege. Legen avgjør ut fra arbeidstakerens helsetilstand og eksponeringens type, nivå og varighet, innholdet i undersøkelsen og hvor hyppig arbeidstakeren skal undersøkes.

§ 14-12 tredje ledd skal lyde:

Helseundersøkelsen skal utføres av kompetent lege. Legen avgjør ut fra arbeidstakerens helsetilstand og eksponeringens type, nivå og varighet, innholdet i undersøkelsen og hvor hyppig arbeidstakeren skal undersøkes.

§ 15-4 fjerde ledd skal lyde:

Helseundersøkelsen skal utføres av kompetent lege. Arbeidsgiveren skal sørge for at legen har alle eksponeringsopplysninger som kan være av betydning for helseundersøkelsen.

§ 16-3 skal lyde:

§ 16-3. *Opplæring der arbeidstaker kan utsettes for kunstig optisk stråling*

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakere som kan utsettes for kunstig optisk stråling, og verneombudet får opplæring om

- a) sikre arbeidsrutiner og arbeidsmetoder som reduserer risikoen for eksponering
- b) riktig bruk av hensiktsmessig personlig verneutstyr.

§ 16-4 skal lyde:

§ 16-4. *Informasjon om risiko i tilknytning til kunstig optisk stråling*

- Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakerne og verneombudet får løpende informasjon om
- a) risikovurderingen som er foretatt og de tiltak som er iverksatt
 - b) grenseverdiene for eksponering
 - c) vurdering, beregning og måling etter § 16-2
 - d) hvordan helseskadelige virkninger av eksponering oppdages og rapporteres
 - e) under hvilke vilkår arbeidstakerne har rett til helseundersøkelse og formålet med undersøkelsen
 - f) mulig helsefare som kunstig optisk stråling kan medføre.

§ 16-7 fjerde ledd skal lyde:

Helseundersøkelsen skal utføres av kompetent lege. Legen avgjør ut fra arbeidstakerens helsetilstand og eksponeringens type, nivå og varighet, innholdet i undersøkelsen og hvor hyppig arbeidstakeren skal undersøkes.

Kapittel 17 skal lyde:

Kapittel 17. Arbeid i høyden

§ 17-1. *Planlegging av arbeid i høyden*

Arbeid som krever bruk av stillas, stiger, takbruer o.l., skal planlegges slik at oppsetting av og arbeid på innretningen skal foregå i samsvar med kapitlet her og forskrift om organisering, ledelse og medvirkning § 2-1, § 7-1 og § 10-1, slik at sikkerheten ivaretas.

§ 17-2. *Krav til opplæring av stillasbygger*

Før en arbeidstaker settes til selvstendig arbeid med å bygge stillas som er høyere enn 5 m, skal arbeidsgiveren påse at arbeidstakeren har:

- a) minst 6 måneders praksis i en virksomhet som bruker stillas i arbeidet
- b) 36 timers teoretisk opplæring
- c) 72 timers praktisk øvelse.

Opplæringen skal ta hensyn til mulige farer som arbeidet kan medføre og særlig til

- a) forståelsen av planer for montering, demontering eller endringer av stillaset
- b) risikoen og sikkerheten ved montering, demontering eller endringer av stillaset
- c) tiltak for å redusere risikoen for at personer og gjenstander kan falle
- d) sikkerhetstiltak ved væromslag som kan påvirke stillasets sikkerhet
- e) tillatte belastninger.

Det skal gis opplæring i systemstillas og rullestillas og bruk av rør og koblinger.

Ved bygging og riving av trestillas skal det gis nødvendig tilleggsopplæring.

Opplæringen skal omfatte mulige farer som arbeidet kan medføre og relevante bestemmelser for de forskjellige konstruksjonene. En arbeidstaker under opplæring kan bare montere eller demontere stillas som er høyere enn 5 m når vedkommende er under nødvendig tilsyn. En stillasarbeider som er under opplæring skal alltid arbeide under tilsyn av erfaren stillasbygger ved arbeid på stillas til vanns og andre stillas som medfører spesiell fare eller er spesielt vanskelig.

§ 17-3. *Krav til opplæring og kvalifisert tilsyn ved montering, demontering eller store endringer av stillaser*

Montering, demontering eller store endringer av stillaser skal utføres av arbeidstakere som har fått nødvendig praktisk og teoretisk opplæring under tilsyn av en kvalifisert person.

Personen som har tilsynet og de berørte arbeidstakerne skal ha tilgang til

monteringsveiledningen etter § 17-4 og eventuelle instruksjoner i den.

§ 17-4. Veiledning for montering, bruk og demontering av stillaser

En kvalifisert person som kjenner stillasets kompleksitet, skal utarbeide en veiledning for montering, bruk og demontering. Veiledningen kan utformes som en generell plan, med utfyllende og detaljerte opplysninger om det aktuelle stillaset.

Arbeidsgiveren skal sørge for at arbeidstakerne får nødvendige instruksjoner i bruken av stillaset.

Arbeidsgiveren skal sørge for at stillasmontører får monteringsveiledning og skriftlig arbeidsinstruks. Krav om å bruke egnet personlig verneutstyr under monteringsarbeid skal nevnes særskilt.

§ 17-5. Krav til arbeid i høyden

Arbeid i høyden skal utføres på en sikker måte under tilfredsstillende ergonomiske forhold og fra en egnet overflate. Dersom dette ikke er mulig skal arbeidsgiveren velge det arbeidsutstyret som er best egnet til å sikre og opprettholde trygge arbeidsforhold ved midlertidig arbeid i høyden.

Arbeid på stillas, tak eller andre konstruksjoner, skal ha sikret atkomst dit arbeidet skal utføres, åpninger skal være forsvarlig tildekket eller sikret med rekkverk etter arbeidsplassforskriften § 2-22 og § 6-5, og materiell og arbeidsutstyr skal fordeles og brukes slik at konstruksjonen ikke overbelastes.

Arbeidsgiveren skal velge arbeidsutstyr som er dimensjonert for arbeidet som skal utføres og for forutsigbare belastninger, slik at arbeidstakerne kan forflytte seg uten fare.

Atkomstveien skal tilpasses hvor ofte arbeidstakerne forflytter seg, atkomstveiens høyde og hvor lenge den er i bruk.

Atkomstveien skal kunne brukes til evakuering i en nødsituasjon.

Forflytning mellom atkomstvei og arbeidsplattformer, stillasgulv eller gangbroer skal ikke medføre risiko for fall.

Det skal monteres sikringsinnretninger mot fall der det er nødvendig. Innretningene skal være utformet for å være sikre nok til å hindre eller stoppe fall og hindre at arbeidstakerne skades. Rekkverk eller andre kollektive fallsikringsinnretninger kan bare opphøre på atkomststeder med stiger eller trapper.

§ 17-6. Spesielle faremomenter

På steder med spesielle faremomenter, for eksempel trafikk, strømførende ledninger eller rasfare, skal særlige sikringstiltak iverksettes før stillas eller stige settes opp.

Midlertidig arbeid i høyden skal ikke utføres når værforholdene innebærer en risiko for arbeidstakernes sikkerhet og helse.

§ 17-7. Midlertidig fjerning av kollektiv fallsikringsinnretning

Når det i forbindelse med en bestemt arbeidsoppgave midlertidig er nødvendig å fjerne et rekkverk eller annen kollektiv fallsikringsinnretning, skal det iverksettes sikkerhetstiltak som kompenserer for dette før arbeidsoppgaven utføres. Når arbeidsoppgaven endelig eller midlertidig er avsluttet, skal den kollektive fallsikringsinnretningen settes opp igjen.

§ 17-8. Kontroll og rapport for kontroll av stillas

Arbeidsgiveren skal sørge for at stillaset kontrolleres før det tas i bruk. Så lenge det er i bruk, skal det kontrolleres med jevne mellomrom avpasset etter forholdene. Etter uvær, når andre forhold kan ha virket inn på stabilitet og styrke, og når stillaset har vært ute av bruk i en uke eller mer, skal stillaset kontrolleres før det tas i bruk. Arbeidsgiveren skal sørge for at kontrollen blir gjennomført på en faglig tilfredsstillende måte. Feil eller mangler ved stillaset skal rettes før det tas i bruk.

Arbeidsgiveren skal sørge for at det skrives rapport om kontroll av stillas med gulv som er høyere enn 5 m over underlaget. Rapporten skal inneholde opplysninger om hvem som foretar

kontroll, vedkommendes arbeidsgiver, stillasets leverandør og eventuelt utleier, tekniske opplysninger og opplysninger om manglene som er funnet. Den som har utført kontrollen, skal undertegne rapporten.

Rapporten skal være tilgjengelig for alle arbeidsgivere og arbeidstakere som skal bruke stillaset og for Arbeidstilsynet.

§ 17-9. *Generelt om stillasutstyr og montering*

Stillasdelene skal være hensiktsmessige for montering, bruk, demontering og lagring. Stillaset skal monteres og demonteres i henhold til monteringsveiledning. Ingen del av stillaset skal kunne løsne utilsiktet under bruk.

§ 17-10. *Tiltak ved demontering av stillas*

Det skal iverksettes tiltak som sikrer at stillas demonteres eller endres på en forsvarlig måte.

§ 17-11. *Stabilitet og dimensjonering av stillas*

Stillaset skal være stabilt.

Stillasgulvenes dimensjoner, form og plassering skal være tilpasset arbeidets karakter og belastningen arbeidet medfører, og bidra til at arbeid og forflytning skjer på en sikker måte.

Stillaser skal ikke belastes mer enn den gjeldende belastningsklasse etter produsentforskriften § 4-2.

§ 17-12. *Styrke- og stabilitetsberegning for stillaser*

Stillaset skal ha nødvendig styrke og stabilitet for den høyeste belastningen som er tillatt.

Dersom dimensjonsberegningen for stillaset ikke er tilgjengelig eller ikke inneholder informasjon om de planlagte oppstillingene, skal stillaset monteres i henhold til en allment anerkjent standardmodell eller det skal gjøres en styrke- og stabilitetsberegning.

Dersom dette ikke fremgår av monteringsveiledningen, skal utkragende og hengende stillas beregnes før de settes opp, selv om det brukes typegodkjente komponenter. I beregningene skal det brukes spesifikasjoner om materialer og innfestingsdetaljer som skal dokumenteres sammen med beregningene.

Beregningene skal være tilgjengelig for Arbeidstilsynet.

§ 17-13. *Atkomst og sikker bruk av stillas*

Atkomsten til stillaset skal være sikker, bekvem og hensiktsmessig. Det skal gis tilstrekkelig plass for brukere, verktøy og materialer. Arbeidet skal kunne utføres i arbeidsstillinger som ikke gir uheldige fysiske belastninger.

Ved kortvarige arbeider kan stige brukes som atkomst. Den skal være forsvarlig festet. Når det brukes en tilnærmet vertikal stige som atkomst til gulv som er høyere enn 3,5 m, skal stigen være utstyrt med ryggbøyle fra 2,5 m.

Arbeidstakerne skal kunne bevege seg uten risiko for å henge fast i eller støte mot innstikkende eller nedhengende stillasdel eller gjenstander på stillaset.

§ 17-14. *Vedlikehold av stillas*

Stillaskomponenter må lett kunne rengjøres og vedlikeholdes. Skader som kan føre til brudd skal kontrolleres.

Alle komponenter skal kontrolleres og sorteres hver gang de har vært brukt. Materialer og utstyr som ikke er tilfredsstillende, skal merkes tydelig eller gjøres ubrukelige for stillasformål. Komponenter som er skadet, skal repareres før de lagres sammen med uskadet materiell.

§ 17-15. *Dimensjonering av stillaser og rekkverk*

Stillasdelene, blant annet rekkverk ved etasjeskillere og lignende, skal beregnes slik at komponenter og det ferdige stillaset får tilfredsstillende styrke. Det samme gjelder ved beregningen av vindkrefter som påvirker et stillas.

Trematerialer til et stillas skal velges og beregnes slik at det ferdige stillaset får tilfredsstillende styrke.

Rør av stål og aluminium som brukes til bærende deler i et stillas, skal ha tilstrekkelig tykke vegger slik at de ikke blir skadet av stillasklemmer.

Forankringene skal dimensjoneres etter vindkrefter, både på langs og på tvers av stillaset. Dimensjoneringen av forankringene skal dokumenteres.

Det skal kompenseres for dynamiske krefter av løfteanordninger og arbeidsmaskiner mv. ved å gi de maksimale statiske belastningene fra disse et tillegg på 50 prosent av maksimal løfteevne.

§ 17-16. *Stillasgulv*

Stillasgulvene skal monteres slik at de enkelte bestanddelene ikke kan forskyve seg ved normal bruk. Det skal ikke være farlige mellomrom mellom delene som utgjør stillasgulvet og de loddrette kollektive fallsikringsinnretningene, for eksempel rekkverk.

Stillasgulv skal festes forsvarlig til stillaskonstruksjonen og være uten vippeender. Gulvene skal være jevne, ha en utforming og overflate som motvirker at de blir glatte og være tilstrekkelig tette, slik at materialer, verktøy o.l. ikke kan falle gjennom gulvet. De skal være tilstrekkelig stive til å sikre tilfredsstillende arbeidsforhold og trygghet.

Åpninger skal være sikret med rekkverk eller solid tildekking.

§ 17-17. *Tekniske krav til stillas og stillasmateriell*

Trematerialer skal være umalte og ikke skadet av tidligere bruk.

Skjøter på spirer, bjelker og avstivninger skal kunne overføre de trykk- og strekkpåkjenninger stillaset er beregnet for.

Komponentene skal ikke ha større ujevnheter i overflaten, rustangrep eller deformasjoner.

Alle sammenkoplinger skal være låst ved bruk slik at de ikke kan løsne utilsiktet.

Koplinger skal monteres slik at styrken blir best mulig.

Knekter som monteres på stendere av trevirke må ikke monteres høyere enn 5 m. Stenderne skal være uten skjøter. Knekter og stendere av trevirke skal ha dimensjoner på minst 95 mm x 95 mm. Stenderne skal avstives forsvarlig mot utknekking.

§ 17-18. *Tekniske krav til utragende og hengende stillas*

Utkragende og hengende stillas som er bygget på utliggerbjelker, skal være sikret ved at utliggerbjelkene er forsvarlig stemplet, boltet eller surret fast. Det kan også brukes motvekt som skal dimensjoneres etter maksimal vekt av stillaset og nyttelast med en sikkerhet på 2,5 mot velting. Motvekter skal festes forsvarlig til bjelkene.

§ 17-19. *Rullestillas*

Rullestillas skal ha innretning som hindrer at stillaset beveger seg når det brukes. Hjul på rullestillas skal ikke kunne løsne utilsiktet.

§ 17-20. *Bruk av rullestillas*

Rullestillas skal bare brukes på fast, jevnt og horisontalt underlag, slik at stabiliteten er betryggende når det flyttes og brukes.

Hvis stillaset ikke er løftet opp av støttelabber, skal alle hjulene ha god kontakt med underlaget når det brukes.

Rullestillas skal flyttes på forsvarlig måte. Det er ikke tillatt å oppholde seg på rullestillas når det flyttes. Gjenstander på stillaset skal fjernes eller sikres mot å falle ned, før stillaset flyttes.

§ 17-21. *Fundamentering av stillaser*

Stillas skal være solid understøttet. Det skal benyttes underlagsplanker eller lignende som har tilstrekkelig stor bæreflate til at trykket mot underlaget ikke blir for stort.

Der det forekommer setninger etter at stillaset er satt opp, skal dette straks kompenseres ved oppføring eller ved å bruke justerbare ben.

De bærende delene i stillaset skal være sikret mot utglidning.

§ 17-22. *Forankring av stillaser*

Festemidler for forankringene skal kunne brukes til det materialet støttekonstruksjonen er laget av.

Et stillas som ikke er konstruert for å være frittstående eller hengende, skal forankres ved å feste eller stage stillaset i en stiv konstruksjon, for eksempel vegg eller i bakken. Stillas skal ha tilstrekkelige forankringer, slik at det sikres mot velting eller utknekking.

Det skal brukes forankringer som tåler en kraft på minst 80 kg når stillaset er satt opp. Dersom dette kravet ikke med sikkerhet kan oppfylles, skal typiske forankringer prøves med 30 prosent høyere belastning enn de beregnes for. Antallet forankringer skal justeres i samsvar med prøveresultatet.

Dersom det ved beregningen av forankringer forutsettes høyere kraft per forankring enn 80 kg, skal det kunne dokumenteres at festemidlene med innfestingen, forankringsstagene og stillaskonstruksjonen tåler belastningen.

Konstruksjonen som stillaset er forankret i, skal tåle summen av alle belastningene som forankringene er beregnet for.

Forankringene skal festes i spirene eller rammene så nær knutepunktene med lengdebjelkene, eventuelt med horisontalavstiverne, som mulig.

Forankringene skal kunne ta opp både strekk og trykk.

Det skal vanligvis plasseres en forankringsrekke i høyde med de øverste lengdebjelkene.

§ 17-23. *Avstivning av stillaser*

Et stillas skal stives av med diagonalstag eller tilsvarende støtter både i horisontalplan og vertikalplan i tverr- og lengderetningene.

§ 17-24. *Tilpasning av stillaser*

Et stillas skal tilpasses de forskjellige konstruksjonene der det er forutsatt brukt, slik at det ikke oppstår åpninger som kan medføre fare i arbeidsgulvet eller i rekkverket.

§ 17-25. *Stillasavslutning mot tak*

Når et stillas avsluttes mot taket eller mot toppen av andre konstruksjoner, skal det tas hensyn til hva det skal brukes til, slik at de som skal arbeide fra stillaset eller bruke det som atkomst, ikke blir utsatt for skader ved fall.

§ 17-26. *Brannfare når et stillas dekkes til*

Når et stillas dekkes til, skal det dekkes til med brannhemmende materialer hvis en brann vil kunne sperre rømningsveiene.

§ 17-27. *Transportåpninger i et stillas*

Materiell og utstyr skal normalt kunne føres gjennom eller inn på stillaset uten at viktige konstruksjonsdeler må flyttes eller demonteres.

§ 17-28. *Merking av stillas som ikke er ferdig til å brukes*

Når enkelte deler av et stillas ikke er ferdige til å brukes, for eksempel når det monteres, demonteres eller endres, skal delene merkes med fareskilt, jf. arbeidsplassforskriften kapittel 5. Det farlige området skal avgrenses fysisk, slik at atkomsten hindres.

§ 17-29. *Merking av stillas*

Et stillas som ikke er prefabrikkert med gulvhøyde under 5 m og stige under 5 m, skal ha varig og lett synlig skilt med opplysninger om eier, stillasbygger, arbeidsgiver og tillatte laster.

§ 17-30. *Bruk av stiger*

Stiger skal stilles opp slik at de er stødige under bruk.

Stiger skal brukes slik at arbeidstakerne hele tiden har et sikkert grep og står støtt. Arbeidstakere som må bære noe mens de står på stigen skal ha et sikkert grep.

Bærbare stiger skal hvile på et stabilt, bæredyktig og fast underlag i egnet størrelse slik at trinnene forblir vannrette. Stiger som henger, skal festes på en sikker måte og, med unntak av taustiger, på en slik måte at de ikke kan forskyve seg eller begynne å svinge.

Stiger skal så langt det er praktisk mulig festes i toppen eller sikres på annen måte.

En anliggende stige som er lengre enn 5 m skal alltid sikres før bruk.

En stige skal sikres mot utglidning og velting sidelengs og bakover. En bærbar stige skal hindres i å skli under bruk ved at de nedre eller øvre endeklossene sikres eller ved å bruke en sklisikker innretning eller sikres på en annen måte som er like effektiv.

En anliggende stige som ikke er festet i toppen, skal brukes i en vinkel med horisontalplanet som ikke er mindre enn 65 ° og ikke større enn 75 ° .

Stiger og skyvestiger som er satt sammen av flere deler, skal brukes slik at de ulike delene ikke kan forskyves i forhold til hverandre.

Mobile stiger skal sikres før de tas i bruk.

§ 17-31. *Begrensinger i bruken av stiger*

Stiger skal kun brukes til atkomst.

Stiger kan unntaksvis brukes som arbeidsplattform ved utføring av arbeid i høyden, når det ikke vil være hensiktsmessig å bruke annet og sikrere arbeidsutstyr fordi

- a) risikoen er liten
- b) bruk av stigen er kortvarig, og
- c) forholdene på arbeidsplassen kan ikke endres av arbeidsgiveren.

Det skal ikke brukes frittstående stiger som er høyere enn 6 meter. Frittstående kombistiger skal ikke brukes høyere enn 4 meter.

§ 17-32. *Atkomst fra stiger*

Hvis det ikke er etablert særlige tiltak som gjør at arbeidstakerne kan holde seg fast på en sikker måte, skal stigen være tilstrekkelig mye høyere enn atkomstnivåets høyde. En stige som brukes som atkomst til et tak eller en avsats, skal rage minst 1 m over taket eller avsatsen.

Når en stige skal brukes som atkomst flere ganger, skal den alltid sikres i toppen.

§ 17-33. *Bruk av tau til atkomst, arbeid og redning*

Når arbeidsgiveren har vurdert risikoen og finner det forsvarlig, kan en arbeidstaker bruke tau som atkomstvei og for å innta arbeidsstillinger. Det forutsettes at arbeidet kan utføres på en sikker måte og at det ikke vil være hensiktsmessig å bruke annet og sikrere arbeidsutstyr.

Arbeidsgiveren skal iverksette egnede tiltak som ivaretar arbeidstakernes sikkerhet ved bruk av tau. Følgende krav skal være oppfylt:

- a) Tausystemet skal omfatte minst to tau med separate fester. Det ene tauet er arbeidstau og brukes til atkomst, nedstigning og støtte, og det andre tauet er et sikkerhetstau som sikrer

arbeidstakerne. Dersom arbeidsgiveren etter en risikovurdering finner at arbeidet blir farligere om det brukes to tau, kan det brukes ett tau.

- b) Arbeidstakerne skal være utstyrt med og bruke en egnet sele, som skal være festet til sikkerhetstauet.
- c) Arbeidstauet skal være utstyrt med en innretning som sikrer opp- og nedstigningen og et automatisk låsesystem som hindrer brukeren i å falle.
- d) Sikkerhetstauet skal ha bevegelig fallsikringsutstyr som følger arbeidstakerens bevegelser.
- e) Verktøy og annet utstyr som arbeidstakerne bruker skal være sikret til arbeidstakernes seler eller arbeidssete eller på en annen, egnet måte.
- f) Arbeidet skal planlegges og overvåkes nøye slik at arbeidstakerne kan få øyeblikkelig hjelp i en nødssituasjon.
- g) Arbeidstakerne skal få nødvendig opplæring og instruksjon i arbeidet som skal gjøres, særlig om framgangsmåter under redningsarbeid, og de skal delta i øvelser.

Tauet skal om nødvendig utstyres med et arbeidssete. Ved vurderingen skal det særlig tas hensyn til arbeidets varighet og ergonomiske belastninger.

§ 17-34. *Bruk av sikkerhetsbelte med tau*

Dersom det ikke kan brukes kollektive verneinnretninger og det brukes sikkerhetsbelte med tau ved rutine- og vedlikeholdsarbeid, skal det sørges for et sikkert forankringspunkt som utstyret kan festes i.

Kapittel 18 skal lyde:

Kapittel 18. Arbeid med løfteutstyr

§ 18-1. *Styrke og stabilitet*

Et arbeidsutstyr som brukes til å løfte last med og utstyrets oppheng og forankring skal ha nødvendig styrke til å tåle de belastningene som utstyret kan bli utsatt for og til å ivareta stabiliteten.

§ 18-2. *Merking av arbeidsutstyr til løfting av last*

Et arbeidsutstyr som brukes til å løfte last, skal være merket tydelig med den største arbeidsbelastningen det kan løfte og eventuelt ha en merkeplate som angir største arbeidsbelastning for hver enkelt løfteposisjon.

Et løfteredskap skal være merket slik at det fremgår hvordan det skal brukes på en sikker måte.

Et arbeidsutstyr som kan brukes til å løfte personer, men som ikke er beregnet for det, skal være tydelig merket med forbud mot å løfte personer.

§ 18-3. *Fare når last løftes*

Et arbeidsutstyr som brukes til å løfte last, skal være montert slik at arbeidstakerne ikke kan utsettes for fare ved at lasten kolliderer med arbeidstakere, beveger seg utilsiktet på en farlig måte, løsner utilsiktet eller faller fritt.

§ 18-4. *Mobilt eller flyttbart arbeidsutstyr som løfter last*

Arbeidsutstyr som er beregnet til å løfte last, og som er mobilt eller kan demonteres, skal brukes på en slik måte at arbeidsutstyrets stabilitet er sikret under alle forhold utstyret kan tenkes brukt til. Det skal tas hensyn til underlagets art.

§ 18-5. *Bruk av arbeidsutstyr til å løfte fritt hengende last*

Er to eller flere enheter av arbeidsutstyr som skal løfte fritthengende last installert eller montert

slik at deres aksjonsradier overlapper hverandre, skal det treffes tiltak for å unngå at lasten og/eller deler av løfteutstyret støter sammen.

Brukes det mobilt arbeidsutstyr til å løfte fritthengende last med, skal det treffes tiltak for å hindre at utstyret velter, ruller rundt, flytter seg eller glir. Arbeidsgiveren skal sikre at tiltakene gjennomføres riktig.

Når en operatør av løfteutstyret ikke kan se lasten hele veien, verken direkte eller ved hjelp av tilleggsutstyr, skal en person med kompetanse for oppgaven stå i direkte kontakt med operatøren og rettlede ham. Det skal iverksettes organisatoriske tiltak for å hindre sammenstøt som kan sette arbeidstakere i fare.

Arbeidet skal være organisert slik at arbeidstaker kan feste eller frigjøre lasten forsvarlig for hånd, særlig når arbeidstakeren styrer arbeidsoperasjonen direkte eller indirekte.

Alle løfteoperasjoner skal planlegges grundig, overvåkes nøye og utføres slik at hensynet til arbeidstakernes helse og sikkerhet er ivaretatt. Dersom en last må løftes samtidig med flere løfteutstyr, og lasten ikke styres manuelt, skal det etableres rutiner som sikrer at operatørene koordinerer arbeidet på en fullt forsvarlig måte.

Dersom løfteutstyr brukes til å løfte last som ikke styres manuelt, ikke kan holde lasten hvis det oppstår helt eller delvis brudd i strømtilførselen, skal det treffes tiltak for å unngå at arbeidstakerne utsettes for farene dette innebærer. Hengende last kan bare forlates når adgangen til faresonen er hindret og lasten er forsvarlig opphengt og festet.

Løfteutstyr som brukes utendørs til å løfte last som ikke styres manuelt skal ikke brukes når værforholdene innebærer at utstyret ikke kan brukes på en sikker måte. For å unngå fare for arbeidstakerne, skal det treffes hensiktsmessige vernetiltak, særlig for å unngå at arbeidsutstyret velter.

§ 18-6. *Tiltak ved løfteoperasjoner*

Det skal settes i verk tiltak for å sikre at arbeidstakere ikke kommer under hengende last. Dersom arbeidstakerne likevel må oppholde seg under lasten for å utføre arbeidet, skal det gjøres tiltak for å sikre arbeidstakerne mot skade.

Arbeidet skal utføres med løfteredskap som er tilpasset lasten som skal håndteres, gripepunktene, løfteøyet, værforholdene, og metoden for å stroppe og huke av lasten. Sammenstillinger av løfteredskap som ikke demonteres etter bruk, skal være tydelig merket slik at brukerne er klar over løfteredskapets egenskaper.

Et løfteredskap skal lagres slik at det ikke skades eller forringes.

§ 18-7. *Krav til utstyr som skal løfte og flytte arbeidstakere*

Et arbeidsutstyr som skal løfte og flytte arbeidstakere skal være utformet slik at

- a) egnede innretninger hindrer plattformen eller lignende fra å falle ned
- b) arbeidstakeren ikke kan falle ned fra plattformen
- c) arbeidstakeren ikke kan knuses, klemmes fast eller støtes
- d) arbeidstakeren ikke utsettes for fare og kan forlate plattformen hvis det oppstår utilsiktet driftsstans.

Dersom innretningene nevnt i bokstav a ikke gir tilstrekkelig sikkerhet på grunn av arbeidsstedets beskaffenhet og høydeforskjeller, skal plattformen sikres ved at det monteres et ekstra tau med forhøyet sikkerhetsfaktor. Tauet skal kontrolleres før hver bruk.

§ 18-8. *Tiltak når en person løftes*

Arbeidstakere skal kun løftes med et arbeidsutstyr og en plattform som er beregnet for å løfte personer.

Unntaksvis kan et arbeidsutstyr som ikke er beregnet til å løfte personer, brukes til dette formålet. Når arbeidstakeren befinner seg på et slikt arbeidsutstyr, skal betjeningsstedet hele tiden være bemannet. Arbeidstakeren som løftes skal ha et driftssikkert kommunikasjonsmiddel til disposisjon og kunne evakueres på en sikker måte.

Overskriften til kapittel 22 skal lyde:

Kapittel 22. Sikkerhetsskilting, signalgivning og kommunikasjon

Overskriften til § 22-4 skal lyde:

§ 22-4. *Krav til muntlig kommunikasjon*

Overskriften til kapittel 24 skal lyde:

Kapittel 24. Arbeid med driftskontroll og sikkerhetsovervåking

§ 24-1 første ledd første punktum skal lyde:

Arbeidsgiver skal sørge for nødvendig opplæring før arbeidstakerne settes til selvstendig arbeid med driftskontroll og sikkerhetsovervåking.

§ 24-8 siste ledd skal lyde:

Registreringen og dokumentasjonen skal legges til grunn ved vurdering av endringer, oppdateringer og tilrettelegging av arbeidet med driftskontroll og sikkerhetsovervåking.

Kapittel 25 skal lyde:

Kapittel 25. Krav om kontroll, merking og fylling av pusteluft til dykking og åndedrettsvern

§ 25-1. *Kontroll og prøving*

Virksomheter som kontrollerer, prøver, merker og fyller pusteluft skal utføre arbeid med trykkluftflasker og flaskekraner til dykking og åndedrettsvern etter anerkjente standarder.

§ 25-2. *Periodisk kontroll*

Arbeidsgiveren skal sørge for at trykkluftflasker og flaskeventiler til pusteluft som brukes under vann, kontrolleres og vanntrykkprøves minst hvert andre år, og andre trykkluftflasker for pusteluft minst hvert femte år.

Den første kontrollen og vanntrykkprøven kan tas tre år etter fabrikasjonsmerkingen.

§ 25-3. *Godkjenning av kontrollør*

Kontroll av trykkluftflasker og flaskeventiler skal utføres av en Arbeidstilsynet har godkjent som kontrollør.

§ 25-4. *Krav til sakkyndig person*

En sakkyndig person som skal utføre kontroll, skal være fylt 18 år og ha gjennomgått kurs med opplæring i

- a) forskriftskrav til kontroll og fylling
- b) preparering og tilrettelegging før kontroll
- c) mekaniske skader
- d) korrosjonsteori for stål og aluminium
- e) rengjøring og kontroll av ventiler

- f) trykkprøving - virkemåte og krav
- g) praktisk trykkprøving
- h) hjelpemidler til kontrollen
- i) kassasjonsbestemmelser
- j) merking og registrering.

§ 25-5. Utstyr og kvalifikasjoner

Virksomhet som er godkjent som kontrollør, skal sørge for at den sakkyndige personen har kvalifikasjoner og nødvendig utstyr til å foreta en fullt forsvarlig kontroll.

§ 25-6. Fortegnelse over kontrollert utstyr

Kontrolløren skal føre en fortegnelse over det kontrollerte utstyret som skal inneholde

- a) eierens navn
- b) produsentens navn
- c) serienummer
- d) innvendig volum i liter
- e) kontrolltrykk i bar
- f) måneden og året kontrollen ble utført
- g) resultatet av kontrollen og trykkprøvingen
- h) eventuelle modifikasjoner som er utført på flasker eller kraner
- i) den sakkyndiges underskrift.

Fortegnelsen skal oppbevares i minst ti år etter at den siste kontrollen ble ført inn.

§ 25-7. Stempling og merking

Trykkluftflasker som godkjennes av en sakkyndig for videre bruk, skal slagstemples med måneden og året kontrollen ble utført og et kontrollstempel. Kontrollstemplet skal slås inn like bak måned og år. Merkingen slås inn i flaskens skulder, fortrinnsvis bak tidligere kontrolldata.

§ 25-8. Underkjennelse av trykkluftflasker

Trykkluftflasker som ikke godkjennes for å brukes videre, skal slagstemples med X over kontrollørens stempel, fyllingstrykk, prøvetrykk og fyllingsgass.

§ 25-9. Kontrollbevis

Hvis det er umulig eller utilrådelig å merke trykkluftflasken, for eksempel fordi flasken er svært liten, skal den sakkyndige utstede et kontrollbevis som eieren skal oppbevare og forevise når flasken fylles. Kontrollbeviset skal inneholde

- a) eierens navn
- b) produsentens navn
- c) serienummer
- d) måneden og året kontrollen ble utført og kontrollnummer
- e) den sakkyndiges underskrift.

§ 25-10. Krav til fyllingsanlegg

Et trykkluftanlegg til å fylle pusteluft skal ha

- a) nødvendige filtre og utstyr
- b) manometer for kontroll av fyllingstrykket
- c) sikkerhetsventil
- d) trykkbegrener (trykkregulator) for hvert uttak med forskjellige fyllingstrykk, hvis ikke sikkerhetsventilen har denne funksjonen.

Kompressorens sikkerhetsventil kan være sikkerhetsventil for høyeste fyllingstrykk dersom ventilen er innstilt for dette trykket.

Fyllingspanel med utstyr skal være oversiktlig og slik at feilbetjening unngås.

Fyllingsmanometer skal være gradert maksimalt 100 prosent over høyeste fyllingstrykk.

Sikkerhetsventilen for fyllingsuttaket skal være justert og plombert for maksimalt 15 prosent over fyllingstrykket som er stemplet på flasken.

Trykkbegrenser skal stilles inn slik at trykket på flaskene ved 15 °C ikke blir høyere enn fyllingstrykket som er stemplet på flasken.

§ 25-11. *Skriftlig instruks for drift og vedlikehold*

Det skal foreligge skriftlig instruks for drift og vedlikehold av trykkluft- og fyllingsanlegg.

§ 25-12. *Journal*

Det skal føres en journal over driftstimene til trykkluftanleggets kompressor. Endringer, reparasjoner og utskiftninger på trykkluftanlegget og resultatet av luftkontrollen skal føres inn i journalen.

§ 25-13. *Kontroll av pusteluften*

Pusteluften fra fyllingsanlegget skal regelmessig kontrolleres for CO-, CO₂ -, olje- og vanninnhold av en person som har den nødvendige kunnskapen om dette.

Kontrollen skal tilpasses kompressorens konstruksjon og driftsforhold.

Resultatene fra kontrollen skal føres i kompressorjournalen, som underskrives av den som har utført kontrollen.

§ 25-14. *Kontroll av fyllingsmanometer og sikkerhetsventiler*

Fyllingsmanometeret og sikkerhetsventilene på fyllingsuttaket og kompressorens siste trinn skal kontrolleres hvert år. Arbeidsgiveren skal utpeke en person til å kontrollere, eventuelt regulere og plombere sikkerhetsventilene.

§ 25-15. *Krav til trykkluftflasker som skal fylles*

Før en flaske fylles, skal det kontrolleres at prøvefristen ikke er utløpt, kontrollstempelen er gyldig og flasken og ventilen er uskadd.

Hvis prøvefristen er utløpt eller flasken ikke har gyldig kontrollstempel, skal den ikke fylles før den er kontrollert og prøvd.

Hvis en flaske eller ventil er skadd, eller det er mistanke om skader, skal flasken ikke fylles før den er kontrollert av en godkjent kontrollør i det omfang den sakkyndige finner nødvendig.

Flasker skal fylles slik at det indre overtrykket ved 15 °C ikke overstiger fyllingstrykket som er stemplet på flasken.

§ 25-16. *Krav til den som skal fylle trykkluftflasker*

Trykkluftflasker skal bare fylles av personer som

- a) har fylt 18 år
- b) har fått nødvendig opplæring om trykkluftflasker
- c) er gjort kjent med farene som er forbundet med arbeidet.

Overskriften til § 26-10 skal lyde:

§ 26-10. *Innhold i søknad om samtykke ved forsøksdykking*

§ 31-1 første ledd skal lyde:

Arbeidsgiveren skal sørge for at det føres register over

- a) arbeidstakere som er eksponert for kreftfremkallende eller arvestoffskadelige kjemikalier klassifisert som Kreft1, Kreft2, Mut 1 eller Mut 2 etter forskrift 16. juli 2002 nr. 1139 om klassifisering, merking mv. av farlige kjemikalier, eller klassifisert som Carc. 1A, Carc. 1B, Muta. 1A eller Muta. 1B etter forskrift 16. juni 2012 nr. 622 om klassifisering, merking og emballering av stoffer og stoffblandinger (CLP)
- b) arbeidstakere som arbeider med bly og blyforbindelser.

Ny § 32-2 skal lyde:

§ 32-2. *Overtredelsesgebyr*

Dersom noen som har handlet på vegne av virksomheten har overtrådt bestemmelser i forskriften her eller vedtak gitt i medhold av denne, kan virksomheten ilegges overtredelsesgebyr etter arbeidsmiljøloven § 18-10.

Nåværende § 32-2 og § 32-3 blir § 32-3 og § 32-4.

Forskriften trer i kraft 1. januar 2014.